

Методичний бюлетень №1

вересень **2021** н.р.

**Методичні рекомендації
до Першого уроку 2021-
2022 навчального року.**

Перший урок у новому навчальному році рекомендується присвятити відзначенню 30-ї річниці незалежності України, про це йдеться у Листі МОН №1/9-433 від 28.08.2021 “Про окремі питання діяльності закладів загальної середньої освіти у новому 2021/2022 навчальному році”.

Український інститут національної пам’яті підготував відповідні тематичні інформаційні матеріали, які містять такі розділи: Вступ, Ключові повідомлення, 10 фактів про тисячолітній спадок державності й етапи українського державотворення, 14 кроків до відновлення незалежності, 5 акцентів про Конституцію Пилипа Орлика, Важливі матеріали, присвячені здобуттю Україною незалежності. Матеріали розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України.

При підготовці можна скористатися ресурсами для уроку до Дня Незалежності: «30 років Незалежності: тематичний урок для 1-11 класів».

«Освіторія» запрошує скористатися Вчительським Конструктором. У ньому Леся Юрчишин, найкращий вчитель громадянської освіти за версією Global Teacher Prize Ukraine 2020,

пропонує змістові лінії та ідеї для крутого уроку від 1 до 11 класу.

Леся Юрчишин, учителька історії, правознавства та громадянської освіти Новопечерської школи, авторка курсу «Основи правознавства» Всеукраїнської школи

онлайн, співавторка методичних посібників та найкращий вчитель громадянської освіти за версією Global Teacher Prize Ukraine 2020.

Урок «Я українка/ я українець»

Рекомендовано для учнів молодшого і середнього шкільного віку

Пропонуємо на першому уроці поговорити з учнями про них самих як частинку України. Що нас об'єднує? Що робить сильними? І чому День народження України це наше спільне свято?

Крок №1

Запропонуйте учням схематично зобразити себе або роздайте їм схематичні зображення людини.

Важливо щоб учні підписали малюнок і максимально точно відобразили себе «в моменті» :

- колір очей;
- зачіска;
- елементи одягу;

Коротко прокоментуйте малюнки учнів і зверніть увагу на схожість: святковий одяг, вишиванка.

Варіація для учнів середнього шкільного віку:

Попросіть учнів схематично зобразити себе на спільній онлайн-дошці

Крок №2

Запитання для учнів :

А якби нас попросили намалювати Україну, що і кого ми б зобразили?

Варіації для учнів середнього шкільного віку:

- запропонуйте учням зафіксувати ідеї на стікерах і у вільному порядку підходити та розміщувати їх на загальній дошці під назвою «Україна»;
- попросіть зафіксувати ідеї на спільній дошці;

Коротко прокоментуйте і зверніть увагу на схожі ідеї.

Запитання для учнів :

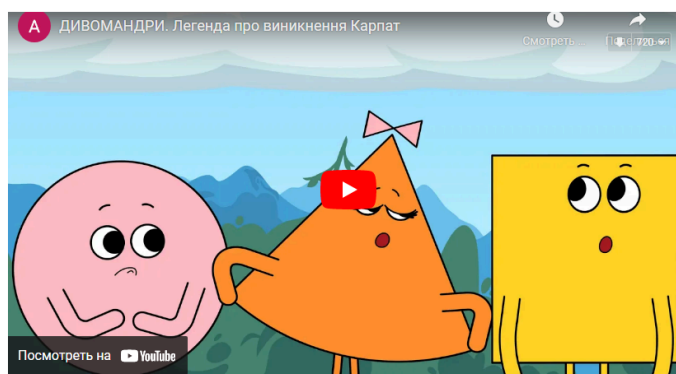
Чи можна на ось цю загальну дошку додати і наші портрети?

Ми усі разом і є Україна. І разом нас майже 45 мільйонів)

Після завершення уроку додайте відповідні малюнки на спільну дошку.

Крок №3

Запропонуйте учням переглянути мультфільм «Легенда про виникнення Карпат» (5:12). Мультфільм доступний для перегляду на youtube-каналі ПЛЮСПЛЮС.

Коротко обговоріть за орієнтовними запитаннями:

- Про що цей мультфільм? Яку історію розповів пастух овець?
- Як звати хлопчика?
- Навіщо хлопчик прийшов працювати на велетня?
- Чи добре працював хлопчик?
- Чи можна назвати нашу землю родючою? Як вона допомогла

хлопчику?

- Чи справедливо був покараний велетень?

Коротко підсумуйте, що до зображення України ми тепер можемо ще додавати такі ідеї та зображення, як «працьовиті люди», «родюча земля», «боротьба», «справедливість», «свобода».

Якщо використовувались наліпки чи онлайн-дошка, додайте відповідні написи.

Крок №4

Нагадайте учням, що у мультфільмі хлопчик Карпо не побоявся протистояти велетню і, в результаті, переміг.

Проведіть паралель: як і той сміливий хлопчик, український народ дуже працьовитий і часто бореться з несправедливістю.

Навіть якщо здається, що сили геть нерівні — Велетень і маленький хлопчик, ми все одно боремось за свободу і правду. І врешті перемагаємо.

24 серпня наша держава — Україна святкувала 30 років своєї незалежності, а історія її така ж давня, як і легенда про утворення гір Карпат з мультфільму.

Запитайте учнів:

- 30 років — це багато чи мало?
- А скільки вам років?
- А скільки років вашим батькам та рідним?
- А що ми зазвичай робимо, коли вітаємо їх із днем народження?

Давайте разом привітаємо Україну!

Рекомендуємо стати в уявне коло і по черзі говорити привітання.

Якщо у когось із дітей в класі влітку або й сьогодні тяж день народження, згадайте про це.

Усі матеріали до тематичного уроку можна завантажити на [сайті партнера](https://plus-plus.tv/travel-lesson) **<https://plus-plus.tv/travel-lesson>**.

Варіація для учнів середнього шкільного віку:

Попросіть зафіксувати вітання на спільній онлайн-дошці

Крок №5

Запитайте в учнів:

Як пройшов сьогоднішній перший урок?

Попросіть зобразити свій настрій жестами та/або намалювати відповідні смайлики на портретах із Кроку 1.

Рекомендовані варіації, доповнення та взаємозамінні частини уроку для учнів середнього і старшого шкільного віку

Змістова лінія 1: Ментальні риси характеру та стереотипи

Дуже часто, ми «наділяємо» якийсь народ певними характеристиками, які є стереотипними та ведуть до дискримінації. А що говорять про Україну у світі? Що ми самі про себе говоримо? І наскільки це відповідає дійсності? «Культурний» код України нам допомагає чи заважає? І що робити, щоб позбутися установки «моя хата скраю»?

Запитайте в учнів, які асоціації виникають у них при слові «Україна», «українці», «громадяни України».

Порівняйте сказане учнями з відомими стереотипами про Україну та українців. Запитайте, наскільки ці твердження відповідають їм особисто.

Якщо вважаєте доречним, поясніть відмінність понять «позитивний стереотип», «нейтральний стереотип», «негативний стереотип» та спільно згрупуйте сказане учнями відповідно до них.

Зверніть увагу на те, що саме негативна інформація найчастіше поширюється у медіа і є частиною гібридної інформаційної війни.

Обговоріть отримані показники, порівняйте їх з культурним компасом будь-яких інших країн за вибором учнів.

Спільно створіть Дорожню карту/План дій для України і для себе особисто «Що нам варто робити тут і зараз», щоб:

- боротись із негативними стереотипами про Україну і українців;

- якісно покращити життя українців;
- бути щасливими і реалізованими у рідній державі;

Ідеї та пропозиції учнів можна записувати або малювати на довгому шматку паперу, щоб навіть візуально підкреслити образ «дорожньої карти».

Привітання України з 30-літтям та рефлексія уроку.

Змістова лінія 2: Портрет громадянина

Поняття «громадянин» дуже часто звучить для учнів як щось абстрактне, далеке, незрозуміле. Хоча насправді від моменту свого народження кожен із них уже є громадянином України.

Юридичною мовою, громадянин — це людина, що належить до певної країни. У цій країні вона має відповідний юридичний статус або співвідносить себе з нею.

Громадянська позиція — це ставлення громадянина до різних суспільних явищ і процесів із урахуванням інтересів суспільства та держави.

На уроці пропонуємо «віднайти» у собі громадянина та зайняти активну громадянську позицію задля розв'язання конкретних проблем.

Запитайте в учнів, хто такі «громадяни України»?

Уточніть, чи можна вважати громадянами таких людей:

• приватний підприємець;	• мешканець села;
• військовий;	• журналіст;
• волонтер;	• вчитель;
• депутат міської ради;	• студент університету;
• пенсіонер;	• учень 11-го класу;
• людина з інвалідністю;	• учень 1-го класу;

Запропонуйте учням схематично зобразити портрет типового громадянина України (можна взяти будь-яку із перелічених вище категорій, або особисто себе).

- що він бачить;
- що думає;
- що чує;
- що робить;

Під час обговорення звертайте увагу на:

- схожі риси;
- проблеми, які виявились спільними;
- бажання та потреби змін;

Спільно створіть Дорожню карту/План змін за такою таблицею:

Проблема

Можливі шляхи вирішення

Як особисто я можу зарадити проблемі? Що можу зробити тут і зараз для змін на краще?

Під час обговорення Дорожньої карти наголошуйте: кожен із нас здатен робити маленькі кроки, які сукупно призведуть до великих змін. Тут вдало працює метафора «кола на воді»: якщо кинути у воду маленький камінчик, від нього підуть усе ширші кола на воді.

Привітання України з 30-літтям та рефлексія уроку.

Змістова лінія 3: Хто такий Герой України?

Учні часто захоплюються вигаданими героями, слідкують за блогерами або й самі прагнуть стати ними.

А хто ж такі — «Герой України»?

Можливо, вони криються у кожному з нас?

І, чи легко бути «Героєм»?

У кого варто повчитися долати труднощі і йти до своєї мети?

Запитайте в учнів, кого можна назвати «Герой України»?

Уточніть, чи можна вважати героями таких людей:

- спортсмен;
- ув'язнений за
- людина з інвалідністю;
- політичними мотивами;
- військовий;
- пожежник;
- учитель;
- лікар;

- приватний підприємець-волонтер;
- хлопець, що поступився місцем у громадському транспорті;
- дівчина, яка допомогла незнайомій бабусі перейти вулицю;
- громадський діяч;
- політик;
- людина, що допомогла тобі у складній ситуації;

Зверніть увагу, що офіційно Звання «Герой України» присвоюється громадянам України «за здійснення визначного героїського вчинку або визначних трудових досягнень».

Запропонуйте учням обрати будь-яку із визначних персоналій України (минулого чи сучасності) і ознайомитись детальніше з її життєвим шляхом.

Обговоріть:

- з якими труднощами стикалась обрана персоналія;
- що допомагало подолати труднощі;
- що ми можемо взяти собі на замітку/за зразок;

Привітання України з 30-літтям та рефлексія уроку

Змістова лінія 4: Історична лінія

Що таке 30 років у масштабі всієї історії? А у масштабі життя однієї людини та її родини?

Поспілкуймося про відомі події в історії України, її злети і падіння і почнімо таки вчитись на помилках минулого заради нашого кращого майбутнього.

Попросіть учнів позначити на лінії часу:

- свій день народження або кількість років;
- день народження або кількість років батьків, інших членів родини;
- день народження або кількість років держави Україна;

Поясніть учням, що 30 років — тривалість існування незалежної сучасної української держави, але історія її значно довша.

Запропонуйте обрати будь-яку з визначних подій в історії України і проаналізувати її детальніше.

Обговоріть:

- завдяки кому стала можливою ця подія;
- яка роль звичайних українців у ній;
- вдалось/чи не вдалось досягти бажаного;
- що ми можемо взяти собі на замітку/за зразок;

Привітання України з 30-літтям та рефлексія уроку.

Інтернет джерела

1. <https://mon.gov.ua/>
2. <https://osvitoria.media/>
3. <https://plus-plus.tv/travel-lesson>.
4. <https://www.schoollife.org.ua/>